

Benthem Gratama
advocaten

Aantekenen

Waterschap Hunze en Aa's
t.n.v. de heer H. Jager
Postbus 195
9640 AD VEENDAM

22531	Hunze en Aa's		
In 26/2/18	18-425		
VW			
Jaan			

Datum: 23 februari 2018
 Onze ref.: Bergen, Van/Peilbesluit Paterswolde en Groningen Zuid * 170513 JF/WV
 Uw ref.:
 Behandelaar: mr. J.T. Fuller, advocaat
 Direct tel. nr.:
 Direct fax nr.:
 E-mailadres:

Betreft: zienswijze ten aanzien van het ontwerp-peilbesluit Westerpolder-Oosterland-Vestdijklaan van 12 januari 2018.

Geachte heer/mevrouw,

Namens dhr. T.J. van Bergen en mevrouw J. van Bergen-Banning, woonachtig aan de [redacted] te Paterswolde, dien ik als gemachtigde een zienswijze in tegen het ontwerp-peilbesluit Westerpolder-Oosterland-Vestdijklaan van 12 januari 2018. Hieronder zal Van Bergen de gronden van deze zienswijze toelichten.

Feiten

De heer en mevrouw Van Bergen zijn verpachter van grond in de Oosterland polder. Zij verpachten deze gronden aan de familie Woldring. Het betreffen vier kadastrale percelen grond gelegen in het Drentsche en Groningse deel van de polder Oosterland.

In 2016 heeft Van Bergen samen met twee andere grondeigenaren in de omgeving beroep ingesteld tegen een eerder peilbesluit, het peilbesluit Paterswolde en Groningen Zuid van 30 september 2015. Dit heeft geleid tot een uitspraak van 14 juli 2016 waarin Van Bergen en de twee andere partijen in het gelijk zijn gesteld.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

In voornoemde zaak is door partijen betoogd dat het waterschap tot een peilverlaging had moeten overgaan omdat door vernatting er geen agrarisch gebruik meer mogelijk was. Door de vernatting heeft er door de hoge waterstanden een verandering van de metaalbalans plaatsgevonden. Dit heeft voor verzuring gezorgd, hetgeen vervolgens weer dierziekte en vee sterfte tot gevolg heeft gehad bij de pachter. Ook kon er door deze disbalans geen ruwvoer meer als veevoer gebruikt worden door een teveel aan mangaan en hoge gehalten aan andere metaal ionen. Door de vernatting was het vaak niet meer mogelijk om de percelen met landbouwmachines te bewerken.

Voornoemde redenen hebben er voor gezorgd dat het gebruik van het ruwvoer als veevoer mogelijk strafbaar zou zijn. Door de vernatting van de gronden en de negatieve gevolgen voor agrarisch gebruik mag worden aangenomen dat de waarde van de gronden aanzienlijk is verminderd.

Het beroep van partijen hield in dat er bij het peilbesluit enkel en alleen het natuurbelang in ogenschouw is genomen. De peilen zijn gehandhaafd, waaruit blijkt dat de agrarische belangen niet zijn meegewogen. Door de weigering van het waterschap om een ander peil vast te stellen is er sprake geweest van passieve vernatting van de polder. De gronden zijn in bestemmingsplannen nog steeds aangewezen voor agrarisch gebruik. Dit blijkt uit de bestemmingsplannen 'Buitengebied Haren' en 'Buitengebied Tynaarlo'. In deze bestemmingsplannen worden de particuliere percelen in de Oosterlandpolder aangeduid als 'landbouwgrond'. Aan de kant van Haren waren deze gronden recent nog onder onderdeel van een herverkavelingsprocedure van agrarische gronden voor de gemeente Haren en werden ze tegen agrarische waarde beoordeeld, overeenkomstig het historisch agrarisch gebruik van de polder Oosterland.

De rechtbank heeft in deze procedure bepaald dat het waterschap niet in redelijkheid tot handhaving van de geldende waterpeilen heeft kunnen besluiten. De rechter heeft daarnaast vastgesteld dat het waterpeil negatieve gevolgen heeft voor het beoogde landbouwkundige gebruik van de gronden. Het waterschap is opgedragen een nieuw peilbesluit te nemen, met inachtneming van hetgeen overwogen is in de uitspraak.

Gronden van de zienswijze

Beleid van het waterschap

In het provinciaal omgevingsplan van de provincie Groningen (POP 2009-2013) is het beleid dat de waterschappen moeten uitvoeren beschreven. Als doelstelling ten aanzien van landbouw dient het waterschap het grond- en oppervlaktewaterregime zodanig in te richten, dat de vochttoestand van de bodem optimaal is voor het gewenste agrarisch gebruik. Voor de normen voor drooglegging en het optimale grondwaterregime verwijst het plan naar de nota normdoelstellingen water. Als uiterlijke realisatietermijn voor het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime wordt 2020 aangehouden.

In paragraaf 3.5.2 is het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) verder uitgewerkt. Belangrijk om op te merken is, dat hierbij is vermeld, dat “(...) *het huidige grondgebruik richtinggevend is*”. Daarnaast wordt vermeld dat indien het grondgebruik in de lage delen van een landbouwgebied de realisering in de weg staat, deze kan worden gewijzigd (bijvoorbeeld in ‘natuur’), mits dat op vrijwillige basis gebeurt en eventuele schade wordt gecompenseerd.

Bodemdaling en vernatting

In de polder Oosterland is in de achterliggende decennia de bodem op maaiveldniveau gedaald om twee redenen: a) de natuurlijke daling door inklinken, b) door de gaswinning. De bijgevoegde kaarten geven voor de daling door gaswinning per 2013 een verlaging van 8 cm t.o.v. NAP, die in 2025 zal zijn toegenomen tot 11 cm. Over de daling door natuurlijke inklinken sinds de vigerende werden vastgesteld wordt in het voorstel niet gerept. Onderzoek heeft aangetoond dat inklinken van veenbodems zoals in het Oosterland tot wel 1.5 cm per jaar kunnen bedragen (zie www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/bodemdaling/). Aangenomen dat een daling van 1 cm per jaar realistisch en het vigerende peil 30 jaar geleden is vastgesteld dan is er in die periode sprake van een natuurlijke daling van om streek 30 cm. Beide processen samen resulteert dit in een daling van de bodem op maaiveldniveau van omstreeks 40 cm.

Normen voor landbouw

Uit de toelichting bij het peilbesluit blijkt dat rekening wordt gehouden met het vigerende provinciale beleid. Verwezen wordt naar verschillende provinciale beleidsstukken. Zo wordt er verwezen naar de Omgevingsvisie provincie Groningen en de Omgevingsverordening provincie Groningen. Landbouw komt echter in zijn geheel niet in deze stukken van de provincie voor. Evenmin wordt naar de beleidsuitgangspunten van het POP 2009-2013 sectie 3.5.2 verwezen.

Normen voor de peilwaarden

Voor een goed landbouwkundig gebruik moet worden gestreefd naar hooguit 5 – 10 % “te nat” (zie p. 16 toelichting peilbesluit). Deze norm wordt vervolgens in sectie 5.1.2 van de toelichting vergeleken met de bestaande waarden voor het Oosterland (gemaal Meerweg). De huidige peilen zijn -0,55 m (winter) en -0,45 m (zomer) ten opzichte van het NAP (zie p. 25 onder “Landbouw”). Vervolgens wordt er geconcludeerd dat het winterpeil met 55 cm en het zomerpeil met 20 cm moet worden verlaagd om aan de streefwaarden van 5-10 % te nat te voldoen. Dit komt neer op respectievelijk -1,10 en -0,65 m. ten opzichte van het NAP. Het waterschap stelt nu voor om te volstaan met -0,65 m. (winter) en -0,55 m. (zomer) alleen ter compensatie voor de bodemdaling door gaswinning. Daarmee is in de winter het Oosterland nog steeds omsteeks 78 % en in de zomer 26 % te nat. Deze waarden kunnen in de volgende tabel verduidelijkt worden (uitbreiding van de tabel op p. 28).

Gebied GPG-A-19360 Bestaande peilen, Voorstel Streefpeilen, Agrarisch Gewenste Peilen

	Huidig peil NAP	% nat	Voorgesteld peil NAP (gas daling) #	% nat	Gas + natuurlijke daling &	% nat	Gewenst agrarisch peil NAP @	Norm % nat voor grasland
Winter	-0,55 m	~ 75 %	-0,65 m	~ 60 %	-0,95 m	~20 %	-1,12 m	10 %
Zomer	-0,45 m	~ 45%	-0,55 m	~ 26 %	-0,85 m	<10 %	-0,65 m	10 %

#: deze voorgestelde peilen houden slechts rekening met de daling door gaswinning en verontachtzamen de natuurlijke bodemdaling.@: deze peilen zijn wenselijk voor goed agrarisch weidegebruik.

@: deze peilen zijn wenselijk voor goed agrarisch weidegebruik.

&: deze peilwaarden houden rekening met de daling door gas en de natuurlijke bodemdaling over 30 jaar zoals boven berekend.

Hieruit komt duidelijk naar voren dat het waterschap onvoldoende rekening houdt met het historisch landbouwkundig gebruik. Door het voorstel uitsluitend te baseren op de bodemdaling door gaswinning en de natuurlijke daling ongenoemd te laten, negeert het waterschap de belangen van de agrarisch gebruikers van de polder. Daarmee is er geen sprake van een evenwichtige belangenafweging voor de functie "landbouw" ten opzichte van "natuur", de twee functies die in de polder met elkaar verweven zijn.

Overleg

De heer en mevrouw Van Bergen zijn het niet eens met de wijze waarop het peilbesluit tot stand is gekomen. Zij willen graag meer betrokken worden bij de totstandkoming van het peilbesluit. Bij het huidige voorgestelde peilbesluit is dit niet gebeurd. In voornoemde uitspraak is door de rechter bepaald dat er een nieuw peilbesluit moest komen, met inachtneming van hetgeen is overwogen in die uitspraak. Onder andere is overwogen dat het waterschap de belangen van eisers, zijnde het landbouwkundig gebruik, in zijn besluit mee moest wegen. Daar is geen blijk van. Daarnaast is in de uitspraak van 14 juli 2016 door de rechtbank overwogen, in r.o. 3.4.9., dat het op de weg ligt van het waterschap om bij de vaststelling van het nieuwe besluit overleg te voeren met alle gebruikers van de polder en beide provincies.

Op 9 januari 2018 heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen verschillende grondeigenaren (waaronder Van Bergen) en drie afgevaardigden van het Waterschap, dhr. F. Vredenburg, dhr. H. Jager en dhr. W. Castelijns. In dit gesprek is een nieuw voorstel van het waterschap toegelicht. Er is door het waterschap aangegeven dat er een bodemdaling heeft plaatsgevonden door de gaswinning in het gebied. Het betrof een daling van 12 cm per 2015, waarvan het waterschap 10 zou gaan compenseren. De natuurlijke daling is volgens het waterschap te wijten aan inklinking en veenoxidatie. Deze daling

wordt in zijn geheel niet gecompenseerd (zie beleid van het waterschap). Het waterschap bleef in het gesprek op het standpunt staan dat zij zich zou moeten houden aan de natuurdoelstelling zoals de provinciale overheid voorstaat. Meer dan een toelichting is dit gesprek niet geweest, er kan niet van een overleg gesproken worden.

Onderzoek naar metaalwaarden in de grond

In opdracht van het waterschap heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de gevolgen van biochemische processen en natuurwaarden in de polder van verschillende scenario's (peilbesluiten). Op dit onderzoek zijn enige aanmerkingen. Zo wordt op pagina 31, onder 3.3 en 3.4, een chemische analyse gemaakt van de vegetatie. Hierbij wordt een 1 op 1 vergelijking gemaakt tussen in de bodem aangetroffen concentraties en de gewassen. Wat in de bodem aangetroffen wordt, kan niet 1 op 1 worden vertaald naar de vegetatie die door het vee wordt geconsumeerd.

Conclusie

Het waterschap geeft de voorkeur aan het bestaande gebruik, en dus aan het handhaven van het peil. Dit is bekend beleid van het waterschap aangezien het waterschap al reeds enkele decennia niets aan het waterpeil heeft veranderd. Door dit beleid vindt er passieve vernatting plaats en wordt er te weinig rekening gehouden met het landbouwkundig gebruik van de gronden. De gronden zijn door dit passieve beleid achteruit gegaan in kwaliteit en maakt het landbouwkundig gebruik feitelijk onmogelijk. Het peilbesluit is daarnaast niet in overeenstemming genomen met de uitspraak van de rechtbank Groningen van 14 juli 2016, nu er slechts een toelichting heeft plaatsgevonden en geen overleg.

Uit de gronden van deze zienswijze kunnen de volgende punten worden gedestilleerd:

Het waterschap:

1. houdt onvoldoende rekening met de bestaande agrarische bestemming van een belangrijk deel van de polder;
2. handelt niet overeenkomstig de beleidsuitgangspunten van het Provinciaal Omgevingsplan van de provincie Groningen (POP 2009-2013);
3. compenseert slechts voor de bodemdaling door gaswinning en negeert de natuurlijke bodemdaling die decennia lang heeft plaatsgevonden nadat het huidige peil werd vastgesteld;
4. beoogt peilwaarden te hanteren die een aanzienlijk percentage 'te nat' zijn voor in de winter en zomer verantwoord agrarisch gebruik;
5. maakt een onevenwichtige afweging van de belangen van het duale gebruik van de polder, in het voordeel van het natuurbelang en in het nadeel van het agrarisch belang.

Het bovenstaande leidt tot onomkeerbare schade voor de agrariërs. Aldus kan het voorgenomen peilbesluit niet in redelijkheid worden aangenomen zonder hetgeen gesteld in deze zienswijze in acht te nemen.

Hoogachtend,

J.T. Fuller

